

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " "
za četrt leta . . . 2 " " 30 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Srečni Bolgari.

Pred petimi leti z dihovali so Bolgari
še brez vsake nade pod turškim jarmom.
L. 1875 začel se je ustanek v Hercegovini, in
tudi srca Bolgarov jela so utripati živahneje,
prisijalo jim je solnce novega upa. Ko so leta
1876 začeli Srbi in Črnogorci vojsko, začeli
so se dvigati tudi Bolgari, a turški meč je
zadužil njih ustajo v potokih krvi. Potem so
prišli leta 1877 bratje Rusi, in ugnali turškega
zmaja. Danes pa so Bolgari že toliko srečni,
da jih smemo že mi zavidati. Rusija, ona po
judih razupita „sovražnica svobode“, dovolila
je Bolgarom ustavo, ki jo judošvabi imenujejo
komedijo, mi pa bi jo z obema rokama objeli,
ko bi jo imeli. Bolgarski skupščini je predložen
samo še le načrt te ustave, in skupščina
ima pravico, svobodo ustavno še razširiti.
Pa že načrt ima toliko svoboščin v sebi, da
bi ga bili mi Slovenci veseli, ko bi ga imeli,
če tudi nespremenjenega. Ta načrt ima 170
paragrafov, iz katerih hočemo nekatere navesti
v dokaz, da postane Bolgarska zares svobodna
in srečna dežela:

14. Kaznjence pomilostiti sme knez v spo-
razumljenju z narodno skupščino.

15. Če skupščina kakega ministra obsodi,
ga knez ne sme pomilostiti.

17. Kneževi ukazi so le potem veljavni,
če so podpisani tudi po dotičnih ministrih.

32. Če knez umrje, mora njegov naslednik
pred narodno skupščino priseči na ustavo.

43. Nobena postava ni veljavna, če ni pre-
rešetana in potrjena od narodne skupščine.

62. Tujci zamorejo le z dovo-

ljenjem narodne skupščine dr-
žavne službe dobiti.

67. Vsak Bolgar mora biti vojak.

69. Nihče se ne sme kaznovati, če ni ob-
sojen po svojem sodniku.

74. Tiskarstvo je svobodno. Kdor
to svobodo zlorabi, je zato odgovoren.

76. Bolgari se smejo mirno in brez orožja
zbirati, kedar jim drago, brez posebnega do-
voljenja. Pri taborih pod milim nebom se mora
ozirati na policijske predpise.

77. Vsak Bolgar sme prošnjo vložiti pri
kteri koli oblasti.

88. Poslanci se nikoli ne smejo pred sodnije
citirati brez dovoljenja narodne skupščine.

92. Seje so javne.

97. Narodna skupščina si dnevni red sama
sestavi.

111. Knez mora sklepe narodne skupščine
potrditi ali zavreči še prej, ko se skupščina
razide.

116. Brez dovoljenja narodne skupščine
se ne sme nobeno posojilo vzeti.

130. Če se zbornica razpusti, se morajo v
4 mesecih nove volitve razpisati.

161. Ministrov bo sedem: 1. za zunajne
stvari in za bogočastje, 2. za notrajne stvari,
3. za javni nauk, 4. za denarne stvari, 5. za
poljedelstvo in javna dela, 6. za pravosodje,
7. za vojsko.

170. Ta ustava je veljavna za 6 let. Po-
tem se sme premeniti, ako se spremembe pot-
rdijo po dveh tretjinah narodne skupščine.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 5. marca.

V delegacijah je rekel poslanec dr.
Sturm, da je bilo nepotrebno postaviti 300.000
mož zoper 25.000 mohamedanskih ustašev.
Vojni minister pa je rekel, da je bilo samo
145.000 mož za vojsko pripravnih, drugi so
bili ali reserva, ali bolni, ali so se potrebovali
za druge reči. — Mi moramo gosp. g. Sturm
oporekati, in reči, da stvari strankarsko barva.
V Tuzli je Szaparyu nasproti stalo več ko
20.000 Turkov, Filipovič jih je moral pregnati
pri Žepčih vsaj 10.000 in naši kranjski junaki
so jih imeli pred sabo pri Jajci tudi blizo
10.000. Zdaj še niso šteti oni, ki so bili v
Livnu, Sarajevu, v Ključu, v Bihaču. Če vse
skup štejejo, bilo je več ko 50.000 ustašev,
ne pa 25.000, kakor Sturm pravi. Ustaši so
imeli pozicije, in poznanje kraja za sebe, to-
raj bi bili mi nespametni, če bi bili premajhno
moč nad nje poslali; saj se nam ne manjka
vojakov! Tedaj smemo izreči, da so besede dr.
Sturmova prav malo patriotične.

Vnanje države.

Bolgarska skupščina je izbrala si
za predsednika pravoslavnega bolgarskega ek-
sarha (nadškofa), za podpredsednika Sineona
iz Pristave. Prvi je govoril neki gospod Bolo-
tanov. Vsak teden bodole tri seje, ker nemajo
stenografov.

Pravijo, da je **Šir Ali**, kan afganistan-
ski, umrl in da je prestol prevzel njegov sin
Jakub kan.

Angleška država stoji tudi na slabih

Kometi, zvezde repatice.

Če bi nas kedo vprašal, kaj je največji
sovražnik človečanstva, odgovorili bi mu „babej-
verstvo, vera na vraže.“

Vsak, kdor zgodovino pozna, vé, koliko
zla je ta duševna spaka že na svetu provzročila,
in bo našemu izreku gotovo pritrnil.

Ker pa svet menda brez vraž ne more
obstajati in ker nas mladostna nagnjenost do
basni spremlja skozi celo življenje, se ne bo
nobeden čudil, če so zvezde repatice, te čudne
se včasih na nebu prikazovajoče luči, povod
dale marsikteremu posebnemu premišljevanju
in dostikrat tudi nenavadni bojazni. Učenjaki
in priprosti so si v tej zadevi dostikrat želó
enaki.

Priprosti človek pravi: „Šibe na nebu po-
menijo vojsko, kugo, lakoto“, mi se mu po-
smehujemo; ali nam ve morebiti od „kraljice
učenosti“ astronomije olizani učenjak kaj bo-
ljeja povedati?

Pravijo sicer učenjaki, da so pogledali
globoko v tovarne narave, ali ta jim je po-

kazala le toliko, kolikor je hotela in tega je
še želó želó malo, pa oni tudi tega malega,
kar so v narave tovarnah gledali, dostikrat
niso razumeli.

Tako nam zvezdogled Laplace pripoveduje,
da se je bati, da kaka zvezda repatica ob
zemljo ne trči, je ne razbije na kose, ali ne
sožge v pepel, ali pa je ne vtopi v povodnji.
Nekteri mislijo namreč, da so zvezde repatice
velike vodene skupine, in dokazujejo, da je
občna Noahova povodenj nastala zato, ker je
tačas zvezda repatica z zemljo v dotiko prišla.

Še leta 1857 so ljudje verjeli, da bo za
ravno oni čas napovedana repatica ob zemljo
trčila, ter so se tresli, da je ne bi pokončala.
Napovedana repatica se ni prikazala, toraj je
tudi strah kmalo polegel.

Mesto v letu 1857, kakor napovedano, pri-
kazala se je leta 1858 kaj velika „šiba na
nebu“. Učenjaki so nam takrat povedali, da to
ni kaj posebno čudnega, saj je bilo leto želó
vroče in soparno, in zvezde repatice niso drugo
ko „nakopičenje iz soparnega poletja ostalih
električnih presežkov,“ ki v jeseni na nebu

zgoré. Da nam to dokažejo, odpro astronomične
zapisnike, ki nam povedo, da so sicer tele-
skopične zvezde repatice vedno na nebu, da
se pa one z velikimi repi prikažejo vselej le
po soparnem letu v jeseni meseca septembra
do decembra.

Če je prevladalo po prihodu repatic leta
1811, 1819, 1822, 1835, 1843 mnenje, da „sle-
dijo“ repaticam suha leta, obračajo nasprotniki
tega mnenja ta stavek in pravijo: „repatice
so „nasledek“ suhih in vročih poletij, kajti po
računu astronomov samih bile so repatice
še v tako neizrečeni daljini od zemlje, da niso
zamogle vplivati na-njo.

Opomnimo, da se ne pridružimo ne enemu
ne drugemu mnenju, ampak da omenimo le to,
kar se o repaticah gotovega vé.

Beseda „komet“ izhaja iz grškega in po-
meni kaj kosmatega, z lasmi obraščenega. Prav
za prav bi se le one zvezde smele imenovati
„kometi“, ktere imajo res rep, astronomi pa
imenujejo tako vsako zvezdo, ki se prikaže o
nepravilnem času, ki spreminja v svojem teku

nogaš. **Irci** očitno napivajo zamorskemu kralju Četevaju, da je Angleže potolkel. Ako Angleže kaka nesreča zadene, vzdignili se bodo Irci, ki so po Angležih skoro tako tlačeni, kakor kristjani na Turškem. Pri tej priložnosti omenjamo, da so Irci neposredni potomci nekdanjih Keltov, prvotnih prebivalcev Evrope, in da so tudi po drugih deželah evropskih sedajni germanski, romanski in slovanski narodi zmešani s keltsko krvjo. Posebno o Tircelcih se sodi po tamošnjih krajnih imenih, da so na pol keltski narod. Mnogo Keltov je bilo tudi v naših slovenskih deželah, pa v severni Španiji, kjer imajo kot Baski še danes svoj jezik.

Neka posebnost Keltov je njih ljubezen do katoliške cerkve, odtodi krepki katoliški duh na Irskem, severnem Španjskem, Slovenskem in Tirolskem.

Turki zbirajo zopet vojake, zoper koga, se še ne ve. Misli se, da zoper Grke in Avstrijance. Pravi se, da imajo že 100.000 mož zbranih v Albaniji. Grki so „cagovi“ ljudje, če smemo soditi po obnašanju v zadnji vojski, tedaj ne bodo ničesa pričeli in čakali, da bodo drugi turško carstvo razdrobili. Ker se mislijo Bolgari spomladi spuntati, bati se je, da ne bi vsa ta turška moč padla nad Bolgare ali pa nad Avstrijo, če bomo res zasedli Novi Bazar, kakor se govori. Stokrat je bilo že povedano, naj Avstrija v zvezi z Rusijo prepodi Turke v Azijo, potem bi bil za vselej mir, tako pa bomo z njimi še vedno sitnosti imeli. Pa kaj pomaga nam politizirati, ko so taki ljudje na krmilu, ki o Rusiji nič slišati nečejo!

Kakor se čuje, se tudi Albanci pripravljajo na „sprejem“ Avstrijcev z orožjem v roki.

Švabsko-judovski časniki še ne nehajo upiti **o kugi na Ruskem**, čeravno je že ni več, kakor ruska vlada poroča. Sam nemški „Kikeriki“ je imenoval to upitje „börsenmanöver.“ Če se namreč ruska meja zapre, potem rusko žito ne more sem k nam, in žitni oderuhi bi izvrstno kupčijo delali, ker so žito dober kup nakupili, potem bi ga pa drago prodajali. Saj se poznamo! Njih glavni pomagač je dunajski „Tagblatt“, list, ki za denar vse piše, kar se hoče, in ki ga nekateri Slovenci vendar zelo čislajo, celo bolj ko domače, poštene in narodne liste! Mundus vult decipi, ergo decipiatur!

Izvirni dopisi.

Iz Mozirja, 2. marca. Svečanost v spomin Valentina Orožna, katero je napravil odbor tukajšnje čitalnice rodoljubom na veselje, obnesla se je nepričakovano sijajno. Zbralo se je bilo odlično število društvenikov in rodoljubov slavljati spomin pokojnega pesnika, dasiravno je bilo vreme zelo neugodno. Gospod predsednik Jak. Škoflek nagovoril je s srčnim pozdravom zbrane goste ter jim pomen slovesnosti razložil. Slavnostni govor, ktere ga je govoril podpredsednik gosp. Iv. Govedič, segal je globoko v srce vsem poslušalcem. Govornik je povdarjal, da če je komu sveta dolžnost slavljati spomin rajnemu zaslužnemu pesniku in delavcu na slavnostnem polju, gre v prvi vrsti narodnemu tukajšnjemu zavodu, ki se smatra kot ognjišče narodne zavesti onega kraja, kjer pod dostojnim spominkom počivajo telesni ostanki pesnikovi in srce, ki je tako gorko za narod bilo. Črtice iz njegovega životopisa so nam predočile pesnika kot vseskozi domoljubno, blago in globoko čuteče srce, kojega verno zrcalo so njegovi pesniški izdelki, ki, dasiravno nedovršeni po obliki, vendar po vsebini ljudstvu tako priljubljeni, da skoraj ni veselice, pri kateri bi se njegove drobne pesmice z veseljem ne prepevale. Slikal se nam je rajni kot gostoljuben in posebno zvest prijatelj vsacemu, ki mu je bil enako prijateljski udan, kar nam znači pri tej slovesnosti deklamovana njegova pesem „Prijateljstvo“. Konečno priporoča govornik, naj bi pesnikov spomin v slovenskih srcih neizbrisljiv ostal in da bi nas njegov blagi duh iskrenega domoljubja navdajal. „Bodi ti, dragi Valentin, zemljica lahka, kakor nam je draga tvoja vspomena! Slava Val. Orožnu in njegovim čestiteljem!“ — Z živo radostjo in pohvalo je bil govor sprejet in navdušeni slavalkici odmevali so se po dvorani.

Na to se oglasi naš vrli čveterospjev: gospici Fani Flis, Zofija Tribuč, gospa in g. Škoflek z Orožnovo pesmijo „Rad bi tamka bil“, potem „Kje so moje rožice“ in „Lastavica“. Vredil se je nadalje lep šopek slovenskih pesmi raznih skladateljev. Petje bilo je krasno, tako ubrano in miloglasno, da se v resnici nismo tacega nadejali. Po vsaki pesmici se je izraževala radostna pohvala in društvo sme ponosno biti, da šteje med svoje ude tako vrle pevske moči. Zabava je bila prav

živahna, vrstile so se razne napitnice in objavili došli nam pobratimski pozdravi iz Šoštanja, Št. Pavla, Vitanja, od obal sinjega jadranskega morja, iz Gradca od društva „Triglav“ in od v. č. gosp. prošta Lovro Serajnika v Tinjah na Koroškem, ki se glasi: „Selig sei mein Mitschüller Val. Orožen und fröhlich die Gesellschaft ihm zum Andenken.“ Čudno je toraj, da se pri tej slovesnosti Val. Orožna v našem obližji savinske doline, kjer je pevec toliko priljubljenih pesmic bival in sedaj počiva, nikdo ni spominjal, razven iz Rečice, od kodar sta se g. nadučitelj in dva prijatelja narodnega društva svečanosti udeležila. Razen našega vrlega gosp. podpredsednika pa ni bilo od č. duhovnov ne enega navzočega, a tudi od njih iz tukajšnjega okraja nikacega spomina ne. —

V primerno okinčanih dvoranah je tudi pozornost vzbujal dostojen transparent v slovenskih bojah z napisom „V spomin Val. Orožnu.“ Kje je pevec zdaj vesel? Priznalo se je, da si je čitalnični odbor mnogo prizadjal svojo nalogo dostojno izvršiti. Vsem došlim gostom in č. podpornikom ter spoštovanim rodoljubom, ki so se nas v spomin Orožnu blagovoljno s svojimi pozdravi spominjali in razveselili, izreka odbor svojo najtopljejo zahvalo. Živeli!

Iz Bleiberga na Koroškem (se piše gospodu Z. 28. svečana): Mi smo v veliki nevarnosti in imamo vsak trenotek smrt pred očmi. Po vseh drčah so že plazi doli pridrli, pa ravno nad nami se je velik plaz ustavil. Pri doljnem mirodvoru je prišel plaz in devet ljudi umoril, hiše je pa sapa razdrila. Tudi pri ključarju Dusu so bili v veliki nevarnosti; pri Vemelanu pa je plaz vso hišo potlačil in vse ljudi, ki so bili v njej. Kakor vam je morda že znano, pokončal je plaz staro šolo, lekarnico, Halerjevo hišo, kjer sta stanovala Čavuš in Schwarz, in umoril mnogo ljudi. Skoraj 40 ljudi je mrtvih, 21 so jih danes pokopali. Ko so ljudje sneg odkopavali in mrliče iskali, prišel je drug plaz, in je spet več ljudi zadušil. 25. svečana pridrl je prvi plaz iz Dobrača. Mi že tri dni nismo bili doma; oče morajo sneg kopati; ne vemo, kam bi bežali, da bi bili življenja varni, pa nikamor ne moremo, ker je strašno veliko snega.

Z Dunaja, 1. marca. (Prepovedana slavnost v spomin srbskemu pesniku Jur. Jakšiču.) Še le dva meseca sta minila, kar je

svetlobo in spet v kratkem času, večidel v šestih mesecih, iz našega obzora zginje.

Malo zvezd te vrste ima repe, vse razločujejo se pa od premičnic (planetov) s tem, da so zračne iz svitile meglenine obstoječe podobe, ki, kakor se kaže, nimajo dolgega obstanka in kmalo razpadejo v nič, iz ktere ga so postale.

Nekaj malo jih je, o katerih ne velja ravno navedena teorija.

Te prihajajo v rednih proračunanih časih in se imenujejo „planetarske repatice.“ Te vidimo le skoz močne daljnogledne, one so prelaz v planetoide ali pa spadajo k planetoidom, ker tem zelo enačijo v času obteka in v svojem tiru in se le malo stopinj od ekliptike odstrane.

Druge, prave repatice, režejo črto ekliptike različno, tako na primer pomikal se je Donatov komet vsemu nebesnemu redu nasproti od severa proti jugu mesto od izhoda proti zahodu, in hitel je tako, kakor da bi bil vedel, da je njegovo življenje le kratko ter da se zato ne sme muditi.

Pri omenjenem nerednem teku repatic je

bila za zvezdogledne, kateri so jih šteli med solnčne premičnice, grozno težka naloga tir teh zvezd zračnati, ker ta dostikrat ni bil ne elipsa ne parabola. Zvezdogled Litrow se je v svoji obupnosti pri računanju tira repatic izrazil, da so one nebesni potepuhi, ki so pribežali iz vrste nepremičnic v naše osolnčje.

Tudi če so se repatice v proračunanem času res spet prikazale, je bila to prav lahka pomota.

Da dokažejo, da so se repatice v proračunanem času res spet vrnille, kažejo na Halleyjevo, Olbersovo, Biela-tovo in Enkejevo repatico. Zadnje smo že zgoraj omenili, pa ta kakor tudi prejšnje tri, niso se vrnille nikdar natanjko o naznanjenem času, tudi ne po prejšnjih tirih, in njih oblika se je čisto spremenila. Mogoče toraj, da so bile to tudi druge nepričakovane in neproračunane repatice.

Mala repatica leta 1835, katero so imeli za Enkejevo, ni bila ne malo podobna bliščeči prikazni leta 1682, ktera je dobila svoje ime po zvezdogledu Enké-ju, ki jo je opazoval in popisal.

Sicer pa imajo zvezdogledi tudi za te različke pojasnila pri rokah. Enkejevo repatico, tako pravijo, je neki v svetovnem prostoru obstoječi éter iz tira spravil, druge repatice pa so bile pahnene od premičnic iz svojega tira. To teorijo močno porabljali so pri repatici leta 1770. Toda naj presodi to bralec sam.

Messier našel je leta 1770 repatico na nebu. Dolgo je na nebu stala z lahka in na tanko so jo opazovali. Ekel zračunal je, da obriše njeni tir elipso okoli solnca, ktere velika os je trikrat tolika kakor premer zemeljskega tira, in da repatica potrebuje za svoj tek okoli solnca 5 $\frac{1}{2}$ let. Te repatice niso poprej nikdar opazovali in je tudi pozneje ni bilo nič več nazaj. Sklepali so tedaj o teku te repatice tako-le: Ta zvezda, so djali, obhodila je solnce poprej v 50 letih in je bila v svoji največi solčni bližini 100 milijonov milj od solnca oddaljena. Leta 1767 prelazila je med mesci Jupitra (ta premičnica ima 5 mesecev) in ti so jo pahnilli na nov tir, ki je bil le 5 $\frac{1}{2}$ leta dolg. Leta 1776 je bila ona spet v bližini solnca pa podnevi, zato ni bilo moč je opazovati,

srbskemu narodu ugrabila smrt dva jako odlična rodoljuba: prozajista M. Ljubišo in pesnika J. Jakšiča. O prvem se je že nekaj pisalo tudi pri nas; vredno je tudi, da se seznanimo kolikor moči z Jur. Jakšičem, sploh s srbskimi pisatelji, kako se jim godi v socialnem in državnem življenju.

Kako se Srbi počutijo pri nas v Avstriji, je dovolj znano; le redko kedaj pa kaj poizvemo o Srbih v kneževini. Jurij Jakšič je Srb iz kneževine. Največ je živel v Belem gradu, kjer je tudi umrl, zapustivši srbskemu narodu svojo revno ženo in otroke. Sam pesnik je bil siromak; gotovo bi se mu bilo lahko bolje godilo, ako bi bil tajil svoje misli in se prilizoval vladi. Jakšič je spisal mnogo lepih pesmi in dramo z naslovom: „Jelisaveta“.

Pa bodi sedaj dovolj o pesnikovem delovanju. Razodeti hočemo drugo stran, ki je jako zanimiva. Kakor znano, sedaj je na srbskem prestolu knez Milan Obrenovič IV. V Srbiji je še močna stranka, ktera bi rada na prestol postavila Karagjorgjeviča, potomca slavne in junaške rodovine Črnega Jurja (kara Gjorgje). K tej stranki spadajo mnogi mladi možje, kateri delujejo na literarnem polju ali pa drugače v državi, k tej stranki je tudi spadal J. Jakšič. In ravno zaradi tega ga je belgraška vlada jako preganjala in zapirala; preganjanje in zapor pa gotovo zgreni vsakemu polovico lepšega življenja. Ne dá se tajiti, da vlada v Belem gradu rada podpira srbske pisatelje, zida šolska poslopja, skrbi za narodno prosveto ravno tako, kakor bi za vse to skrbela, ako bi bil na prestolu Karagjorgjevič. Pa je že tako; narod ljubi tudi kneza Milana, ali velik del naroda je dal svojo ljubezen Karagjorgjeviču. Da je tudi Jakšič gojil ljubezen in sočutje za Karagjorgjeviča, s tem je škodoval samemu sebi, da ga je vlada preganjala.

Ni tedaj čudo, ako se Janes podvzajajo srbski rodoljubi, kako bi pokazali, da čislajo svojega pesnika, da hočejo pomagati ženi in skrbeti za daljno odgojo in omiko zapuščenih otrok. Povsod nabirajo rodoljubi denar v ta namen. Srbsko društvo „Zora“ na Dunaji je nameravalo napraviti slavnost 27. febr. z namenom, da bi čisti dobiček poslala vdovi pokojnega pesnika. Dunajska vlada pa je to slavnost mislila prepovedati češ, da bi višim vladnim krogom ne bilo všeč, ako bi se na-

birali denarji v naši monarhiji za tuje deželane. Zato je „Zora“, poizvedavši nekako za to prepoved, sama to slavnost preklicala rekši, da rajši napravi slavnost v korist svoji blagajnici. In tako se je zgodilo. Da se pri tem ne bode na Jakšiča pozabilo, tega ni treba omenjati. Slavnost Jakšiču v spomin je bila prepovedana. Srbsko rodoljubje pa s tem ni uničeno. Pomagati človeku, kateremu je pomoči potreba, je najlepša krepost, nabirati denar za ubogo mater, da bi lože skrbela za omiko in pošteno odgojo svojih drobnih otročičev, in naj bo ta mati Avstrijanka ali Srbkinja, pomagati takim materam je plemenito in krščansko, in vendar se to prepoveduje!

Mesto slavnosti Jakšiču v spomin je bila torej navadna slavnost dne 27. febr. v lepih dvorinah, „Blumensäle“ imenovanih. Program je bil jako zanimiv. Lepe pesmi: „Ratna pjesma kosovska“ od O. Utješenoviča Odstrožinskega; „Moja rožica“; „Šukaj Slovak“ — in „Hajd na noge“ so peli pevci Slovanskega pevskega društva. Srbski skladatelj dr. Jovan Paču je nalašč prišel iz Velike Kikinde na Dunaj. Paču je še precej mlad skladatelj; zložil je že dokaj lepih srbskih pesmi in jih pridelil za igranje na glasovirji. Pri slavnosti je igral Paču svojo lastno kompozicijo: „Prag je ovo milog Srpstva, Na kome mi stojimo“ — „Spomin na J. Jakšiča“ in: „Srpski zvonci“. Ako bi se kedo Slovencev rad seznanil s srbskimi kompozicijami, naj piše v Veliko Kikindo. Paču je edini srbski skladatelj, ki je jako delaven in tudi imeniten; on največ zлага in daje na svitlo svoje skladbe. Naš Davorin Jenko živi v Belem gradu; in to je vse, kar vemo o njem. Srbski listi nič ne poročajo, da je Jenko kaj zložil in izdal.*

Po dovršenem programu je bil ples. Slavnosti so se bili vdeležili vsi odlični Srbi in drugi Slovani. Slovencev je bilo kakih štiri deset in samo dva Hrvata, najlepši dokaz, v kakem prijateljstvu in ljubezni živita naša brata.

O tej priložnosti naj samo to omenim. Hrvaški list „Sloboda“ je nedavno prinesel iz Gradca dopis, v katerem dopisnik neusmiljeno graja graške Slovence. Pomislite: dopisnik ne

*) In če ne bi bil nič drugega vstvaril, ko „Naprej zastava Slave“, smemo vendar biti ponosni ná-nj. Vredn.

kajti po dnevi se zvezde ne vidijo. Leta 1779 mesca avgusta pa so jo odgnali Jupiter in njegovi meseci spet iz tega tira $5\frac{1}{2}$ letne dolgosti tako, da je sedaj spet 70 milijonov milj od solnca oddaljena ter se zato več ne vidi, in meri njeni najnovejši tir dolgosti 20 let. Ali ni zanimivo to astronomično pojasnilo?

Kar se tiče narave repatic, pravi Maedler v svojih astronomičnih pismih: Naša opazovanja repatic uče nas, da naši pojmi fizičnih teles na nje niso rabljivi. One so pri vsem tem, da je njihov premer tisuč, da, tudi sto tisuč milj velik, čisto prozorne, pa ne vlomljavajo, kakor to store druge prozorne stvari, žarkov luči.

Najtanjši zrak bi se ne dal v svojih nasledkih tako na nič zmanjšati. Zato je gotovo njihova sredina (jedro) še tanjša ko naš zrak in naši pojmi o trdih množinah svetovnih teles tudi tu niso rabljivi. Velike in hitre spremembe, ktere one v svoji obliki strpe, so priče razbežljivosti njihovih delov.

Splošno kažejo repatice veliko različnost v obliki in prikazni. Večkrat, da, največkrat obstoje iz okrogle, na krajih več ali manj

tanjke meglenine. V sredini te meglenine so nekteri zvezdogledi večjo zgoščenje opazovali, kar pa spet drugi zvezdogledi zanikavajo.

Večkrat je meglenina obdana še z drugim zagrinjalom, kateri se na od solnca obrnjeni strani podaljša in tako rep naredi, ki je pa tudi dostikrat od glave po temnem, toraj praznem presledku ločen. Rep repatice je vselej od solnca obrnjen, in se prikaže še le takrat in postaja večji in večji, kadar se repatica od solnca oddalji, pa tudi pri tej priložnosti kmalo zgine.

Kar se tiče čudnega predrugačenja repa, hočemo le primerljaje tu priobčiti.

Pri repatici leta 1807 prikazal se je rep še le, ko je bila v največji bližini solnca, in svetil se je v lepi beli luči. 19. oktobra bil je rep proti koncu širji kakor pri glavi, pa zgubil je že 20. oktobra svojo širjavo in se je razcepil v dva dela. 23. oktobra opazovalec Schroeder severnega dela ni mogel več najti, le še južni del je bil videti. 25. oktobra kazal je ta rep brizganje žarkov enako onemu se verne luči. 29. oktobra postal je tudi južni del repa manjši in počasi je tudi ta zginil.

pozna Slovencev, ampak Kranjce. Na hrvaških gimnazijah se o Slovenceh nič ne sliši, dijaki nič ne vedo, kaj smo. Samo to je res, da se širi tradicija po Hrvaškem, da Slovencev nikdar ni bilo, ime Slovenci, pravijo, smo si mi dali še le okolo 1848, da si mi imamo spomenike iz X. stoletja, ki pričajo o naši preteklosti. To je žalostno, da hrvaški listi take dopise sprejemajo, ki nas kot Slovencev ne pri poznajo, ampak nam pravijo, da smo Kranjci. Take ideje naj bi se ne širile, ali Starčevičevo krdelo je veliko, in njegova je zasluga, da je tako.

Domače novice.

V Ljubljani 6. marca.

(Hranilnica ljubljanska) je dovolila letos te-le podpore: Mestnim ubogim 2500 gld., za obleko ubogim otrokom v čitalnici razdeljeno 150 gld., za božičnico malih otrok pri sv. Florijanu 150 gld., za uboge gimnazijalce v Ljubljani 200 gld., v Kočevji 100 gld., v Novem mestu 100 gld., za potrebne realce v Ljubljani 200 gld., za pripravnike 100 gld., za učence prve mestne šole v Ljubljani 150 gld., za učence druge te šole 250 gld., za nakup učnih pripomočkov „šulpenigu“ in „narodni šoli“ vsakemu po 100 gl., za obdarjenje učenk s šolskimi potrebami v nunski šoli v Ljubljani 200 gld., v Loki 100 gld., protestantovski šoli v Ljubljani 200 gld., za vzdrževanje šole malih otrok v Ljubljani 200 gl., bolniškemu društvu 100 gld., požarni straži 400 gld., Elizabetni otroški bolnišnici 200 gld., razen tega se jej odpiše 200 gld. zaostalih obresti, za podporo iz tukajšnje bolnišnice odpuščenih ozdravljenih 200 gld., za prosto hrano vseučilišnih dijakov v Gradcu 100 gld., blagajnici bolnih in onemoglih delavcev 100 gld., gledišču (!!) 450 gl., za revne učence ljudske šole v Novem mestu 100 gld., za učence tukajšnje podkovne šole 50 gld., za uboge učenke dekliške šole 100 gl., delavskemu izobraževalnemu društvu 50 gld., učiteljskim pripravnicam 100 gld., glasbeni šoli filharmonični 200 gld., društvu katoliških rokodelskih pomočnikov 50 gld., učenkam dekliške šole v Kočevji 50 gld., hiralnici 200 gld., Vincencijevi družbi pri sv. Jakopu 100 gld., za podporo vdov in sirot zdravnikov 100 gld., tukajšnjemu muzeju 200 gld., dekliški sirotišnici 100 gld., za potrebne učence šole „na mahu“ 50 gld.

(Volitev.) Na mesto vit. Fränzl-Vestenecka, ki se je poslanstvu za deželni zbor kranjski odpovedal, bode veliko posestvo kranjsko volilo si novega poslanca dne 29. t. m. V „Lai-bacherici“ razglašeni katalog velikih posestnikov kaže, da jih je samo 111. In ti imajo v deželnem zboru kranjskem 10. poslancev!!! O Šmerling!

(Na gimnaziji v Celji) je bilo izključenih iz šole 5. dijakov, 30 pa zaprtih zavoljo nekih nerodnosti in popevanja ruske himne.

(Zahvala.) „Narodna šola“, društvo v podporo revnih ljudskih šol in uboge šolske mladine, ima zopet izpolniti najprijetnejšo dolžnost, zahvaliti se svoji največi dobrotnici, slavni hranilnici kranjski, za sto goldinarjev, ki jih je društvu blagodušno naklonila za napravo učnih pripomočkov. Nar. šol. odbor.

Poslanica.

Gospod vrednik! Prosim, sprejmite sledeče vrstice v svoj cenjeni list.

Ne samo slavno državno pravdnštvo pridno konfiscira dopise, temuč tudi po c. kr. poštah

kakor je čuti, začeli so se zgubljeni, kakor kaže sledeča dogodba. Oddal sem lastnoročno 13. dan p. m. troje pisem v Cerkljah na pošto, pa kakor sem nekoliko pozvedel in tudi reč sama kaže, se je cela trojica pisem zgubila. V enem teh pisem sporočal sem vredništvu „Novic“ o prečudnem letošnjem zimskem vrenu v naših gorah; nadalje o prvih spomladnih cvetlicah, ktere so se že 23. dan prosinca prikazale; o blisku in gromu, o potresu, kar nas je hudo plašilo; o hripovih žrjavih, ktere smo 12. dan p. m. radostni gledali leteti visoko nad Šenturško goro od juga proti severo-izhodu itd. Ker vredništvo „Novic“ taka naznanila rado sprejema in razglasuje, pa o tem mojem kar besedice ni črhnilo, mi je to dokaz, da mojega dopisa ni prejelo.

V drugem obširnem pismu oznanil sem vredništvu „Slovenca“ tolovajski poboj, ki se je 8. dan p. m. tu pri nas zgodil, ob enem pa tudi grajal obžalovanja vredne napake in zanikarnosti, ktere se neprenehoma godé. Ker o tej reči ni bilo besedice v „Slovenca“ čitati, vprašam vredništvo, ali bojda mojega dopisa ni prejelo in evo ti! v 22. št. „Slov.“ mi odgovori, da ne.

Tretje pismo je bilo namenjeno nekemu blagorodnemu vitezu v Halleinu poleg Solnograda o posebno važni prirodoslovni stvari. Ker tudi od tega gospoda do zdaj ni še glas, je prej ko ne tudi to pismo šlo rakom žvižgat.

Potožil sem vse to gospodu poštarju v Cerkljah, a on mi je trdil, da se prav dobro spominja, da je pisma oddal. Če je temu tako, kar rad verjamem, so se tedaj moja pisma, ako jih niso okoli sveta poslali, ali v Kranji, ali pa v Ljubljani zgubila. Je-li pa to prav, da se na privatna pisma tako malo pazi? Ako moramo poštnino plačevati, pričakujemo, da potem tudi pisma na dotična mesta pridejo.

Na Šenturški gori 1. marca 1879.

Š. R o b i č.

Poslanica.

V 22. št. „Slovenca“ čitam v dopisu iz Žalnice tudi vprašanje: ktere vrste podobe Križanega bi bile za mirodvore najbolj pripravne in dolgotrajne? Ne morem se zdržati, da bi na to kot izvedenec ne odgovarjal.

Železna podoba je stalna, ako je vestno in dobro pobarvana in pozlačena, ali priporočati je le v tem slučaju, ako zadostuje do 3 čevlje velikosti, ker večja je silno težka, kar ni dobro za visok križ. Ako ima večja biti, kaže lesena, iz dobrega krepkega lesa in dobro trajno pobarvana ali pozlačena. Najbolj stanovitna je, ako bi se napravila iz trdega hrastovega lesa in dobro pobarvala, to je delo za stotine let. Še pretečeno leto sem imel tako podobo v popravi, bila je 7 čevljev velika in je nad 70 let že na mirodvoru visela; barva je bila že izprana, ali les je bil kakor železo, z najboljšo žago se je s silo dal rezati.

Tudi iz drugega lesa se napravi stanovitno, samo da je zdrav les in o pravem času posekan. Poglavitna reč je dobro in vestno barvanje, da mokrota v les ne pride. Kdor želi več o tem zvedeti, naj se pri meni oglasi, imam tako podobo 6 čevljev veliko naročeno v delu.

Take podobe se tudi še iz drugega blaga izdelujejo; iz kamna so težke in se rade potarejo, kar je težko popravljati; iz cina (to je

nekova krhka zmes) pa so vse bolj drage in nepripravne; najbolje so toraj do treh čevljev železne, kar je več, pa lesene, to je moja skušnja 16 let.

Franjo Krašovic,

slikar in zlatar cerkvenih podob v Celji gosposke ulice št. 119.

Eksekutivne dražbe.

8. marca: 3. Kmetič iz Grada, v Kranji. 3. Furlan z Verda, vse na Vrhniku. 3. Šega in Lunaček iz Travnika, 1. Cvar iz Zlatneka, 1. Ivanc z Velikih Poljan, Lesar iz Soderšice, in 3. Knolj v Ribnici. 3. Rus iz Podgorice, Hegler iz Podgore, Lužar iz Lužarjev, vsi v Laščah. 3. Ukmar iz Ustja, v Vipavi. 3. Čehovin iz Malega Otoka v Postojni. 2. Mrak iz Kaplje vasi in Mali iz Gorenjega Tuhinja v Kamniku. 2. Trebec iz Gorenjih Ležoč, v Senožcah. 1. Rebolj iz Čeruč. 2. Bergles iz Repeč v Ljubljani.

Umrli so:

3. marca: Jožef Kavčan, del. o., 2. l., za božjastjo. Kašpar Dlavhi, tekavec 50 l., vsled pljučnice. Karolina Jakin, del. o. 11 m., za kašljem.

Listnica vredništva.

Gosp. A. L. na D. Iz Vaše za naš list preobširne „poslanice“ moremo sprejeti le par stavkov, ker se nam zdé stvarni popravki dopisa iz Dunaja, namreč: „da je bila pri vašem komersu dvorana polna, ne prazna, — da državnih poslanec zato ni bilo navzočih, ker jih sploh ni bilo na Dunaji, — da ste srbakemu društvu „Zora“ poslali povabilo in da je bilo res tudi oficijelno zastopano, — da ste s Hrvati v dobrem sporazumljenju, — da „Sl.“ ni nasprotnica „lit. društvu“ in da ste sploh v tesni zvezi z vsemi slovanskimi akad. društvii.“ — Vse drugo se nam zdi napad osebe našega dopisnika, kakor sploh „Sturm im Wasserglase“, ki se bolj na tišem poravnja, nego prestavi v javni list, s čemer bi bilo našim bralcem le malo vstreženo. Mi prav radi vsakemu damo prostor za opravičevanje, za tako osebno polemiko pa naš list vendar ni, to bote sami spoznali. Z željo, da bi bila s tem ta reč končana v javnosti, ključemo vsem našim vseučiliščnim dijakom na Dunaji: „Mir vam bodi!“

Č. gosp. A. D. na Č. v. Prejeli. Odgovor Vam doide pismeno.

Gosp. B. R. v M. Smo morali odložiti, ker bi bila le maetna piča za drž. pravdnika.

Več drugim č. gg. dopisnikom. S „podlistkom“ smo preskrbljeni za leto in dan, toraj prosimo zamere, če vsaka reč ne more tako naglo na dan priti. Kolikor mogoče, se pri izbiranju oziramo na primeren čas.

Sl. vodstvu loterije za hiralnico in sirotnišnico v Ljubljani. Poslana imena darovalcev dobitkov za loterijo smo mi priobčili že pred par tedni.

Podpisana vsem sorodovincem in prijateljem in znancem naznanjata, da je Bogu vsegamogočnemu dopadlo njuno sestričino oziroma bratranko,

Terezija Pesjak,

danes ob polu dveh popoldne po kratki pa hudi bolezni prevideno s sv. zakramenti v boljše življenje v 37. letu njene starosti poklicati. Pogreb bo v četrtek 6. t. m. popoldne ob 4. uri. Blago ranjko vsem priporočava v molitev in pobožen spomin.

V Ljubljani, 4. marca 1879.

Josip Zupan,
stolni prošt.

Simcon Zupan,
katehet v nunskem samostanu
loškem.

Loterijske številke 2. marca.
Na Dunaju: 53, 25, 40, 17, 50.
V Gradcu: 48, 32, 83, 71, 82.

Telegrafične denarne cene 3. marca.

Papirna renta 63.— — Sreberna renta 63.70 —
Zlata renta 75.75 — 1860letno državno posojilo 115.75
Bankina akcije 790 — Kreditne akcije 232.60 — London
116.60 — — Ces. kr. cekini 5.52. — 20-frankov 9.29

Denarstvene cene 4. marca.

	Denar.	Blago
Državni fondii.		
6% avstrijska papirna renta	62.95	63.10
5% renta v srebru	63.85	64.—
4% renta v zlatu (davka prosta)	75.65	75.80
Srečke (lozi) 1854. l.	111.—	111.50
" " 1860. l. coli.	115.50	116.—
" " 1860. l., petinke	125.75	126.25
Premijski listi 1864. l.	146.75	147.—
Zemljiščine odveznice.		
Štatarske po 5%	99.50	100.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	96.50	97.50
Ogorske po 5%	81.—	82.—
Hrvaške in slavonske po 5%	86.—	87.—
Sedmograške po 5%	76.—	77.—
Delnice (akcije).		
Nacijonalne banke	788.—	791.—
Unionske banke	68.50	69.—
Kreditne akcije	228.75	229.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	750.—	765.—
Anglo-avstr. banke	99.—	99.25
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	164.50	165.—
Tržaške " 100 " k. d.	117.75	118.25
" " 50 " " "	61.—	63.—
Budenske " 40 gld. a. v.	27.50	28.—
Salmove " 40 " " "	43.—	43.50
Palfi-jeve " 40 " " "	31.25	31.75
Clary-jeve " 40 " " "	32.—	33.—
St. Genois " 40 " " "	35.25	35.25
Windischgrätz-ove " 20 " " "	30.—	30.25
Waldstein-ove " 40 " " "	25.50	25.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.49	5.50
Napoleonsd'or	9.28	9.29

V Marijni hiši v Lincu

se dobó še zmirom dosti damastov iz prave svile, prav po ceni, v vseh barvah, iz falirane Lisnerjeve tovarne:

Cel ornat (pluvial, 2 dalmatiki, kazala) stane le 130 gld., pluvial 35 gld., kazula 25 gld. s potrebno priredbo vred.

Tudi je v Marijni hiši dosti že narejenih paramentov in neizdelanega blaga.

Naslov:

(1)

Karl Kettl,

Weltpriester und Leiter der Marien-Anstalt
in Linz.

O p o m b a. V treh mescih nam je došlo 100 zahvalnih in priznavalnih pisem iz vseh avstrijskih deželá.

Najboljše in najcenejše koroško železo

se dobiva samo pri

Sp. Pesjaku

v gledališki ulici blizo frančiškanske cerkve, kjer je tudi velika zaloga drugega železnega gospodarskega orodja, kakor tudi jekla, pluznih lemežev, angleških vodnih in ročnih zag. sekir, matik, kes, raznovrstne kukinske posode itd.

Častiti duhovščini in gospodarjem sploh priporočam za prihodnji čas tudi svoje, kakor že sploh znano, najlepše in s pravim zlatom pozlačene

nagrobne križe.

➔ Za poštno vago in natančno računanje dober stojim.

(2)

Sp. Pessiak.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.